अध्येतव्यं बहु अस्ति

● श्रीकररेड्डिः

कश्चन तरुणः गुरोः सकाशात् धनुर्विद्याम् अधीत्य महत् कौशलं प्राप्तवान् । सहाध्यायिनः सुहृदः वा यस्य लक्ष्यस्य वेधनं सूचयेयुः तत् निर्दुष्टतया कृत्वा तेषां प्रशंसां प्राप्नोति स्म सः । अतः सुहृदः सहाध्यायिनश्च वदन्ति स्म - ''त्वं धनुर्विद्यया गुरुमपि अतिशेषे'' इति । एतस्य श्रवणात् सः तरुणः नितरां सन्तुष्यति स्म । ततः तस्य अहङ्कारः अपि अवर्धत ।

गुरुणा एतत्सर्वं ज्ञातम् । तथापि तेन किमपि न उक्तम् । एकदा गुरुः ग्रामान्तरं गन्तुम् उद्यतः सन् तं तरुणम् अवदत् - ''त्वं मया सह आगच्छ'' इति । शिष्यः तरुणः गुरुम् अनुसृतवान् ।

मार्गे कश्चन गभीरः खातः दृष्टः । तस्य अतिक्रमणाय काचित् वृक्षशाखा एव सेतुरूपेण उपयुज्यते स्म । गुरुः तां शाखाम् आरुह्य मध्यभागं गत्वा शिष्यम् अवदत् - ''मया कीदृशस्य लक्ष्यस्य वेधनं करणीयम् इति ततः एव वद'' इति ।

शिष्यः किञ्चिद्दूरे दृश्यमानं वृक्षं प्रदर्श्य - ''तस्य वृक्षस्य उन्नतायां शाखायां विद्यमानं फलं पात्यताम्'' इति अवदत् । गुरुः क्षणाभ्यन्तरे तथैव अकरोत्, अपरं तीरं प्राप्नोत् च ।

एतदनन्तरं शिष्यः सेतुत्वेन स्थितायाः शाखायाः उपरि पदं स्थापितवान् । सा दुर्बला शाखा नितरां कम्पते स्म । भीतिम् अनुभवन् एव कष्टेन सः यावत् मध्यभागं प्राप्नोत् तावता गुरुः अवदत् - ''तत्रैव तिष्ठ'' इति ।

शाखा कम्पते । तथापि कष्टेन अतिष्ठत् शिष्यः । गुरुः पुनः अवदत् - ''मया यस्यां शाखायां स्थितं फलं पातितं, तस्यामेव स्थितम् अपरं फलं त्वं पातय'' इति ।

शिष्यः धनुः उन्नेतुं प्रयासम् अकरोत् । किन्तु पादयोः अधः स्थितायाः शाखायाः कम्पनस्य कारणतः सः धनुः उन्नेतुं, धनुषि बाणं योजयितुं वा न अशक्नोत् । पुनः यदा प्रयत्नः कृतः तदा तस्मिन् पतनभीतिः उत्पन्ना । सः उच्चैः आक्रोशत् - ''आचार्यवर्य ! एषोऽहं पतामि । कृपया अहं रक्षणीयः भवता'' इति । गुरुः अग्रे गत्वा शाखास्थं शिष्यम् अपरं तीरं प्रापयत् । पुनः तयोः प्रयाणम् अनुवृत्तं मौनेन ।

एतस्याः घटनायाः कारणतः शिष्येण अवगतं यत् मया अध्येतव्यं बहु अस्ति इति । तस्मात् तस्य गर्वः अपगतः । ■